

De participatiecoördinator is pionier voor inclusieve studentenparticipatie

Auteur: Maartje Stroo

Datum: 24 maart 2025

Studentenparticipatie speelt een steeds grotere rol binnen het mbo. Het betrekken van studenten bij besluitvorming en beleid zorgt niet alleen voor beter onderwijs, maar versterkt ook hun positie en betrokkenheid bij de school. Binnen Nederland ondersteunt NCP EQAVET deze ontwikkeling door kennisdeling en het stimuleren van goede voorbeelden. Een van die praktijkvoorbeelden is de rol van de participatiecoördinator, een functie die op verschillende ROC's is geïntroduceerd om studentenparticipatie naar een hoger niveau te tillen. Maar wat doet een participatiecoördinator precies, en wat kunnen andere scholen hiervan leren? We spraken met participatiecoördinatoren van drie ROC's over hun ervaringen, uitdagingen en succesfactoren.

Kun je kort vertellen wat jouw rol als participatiecoördinator inhoudt?

Marjelle Theunissen (mboRijnland): "Ik ben zelf geen participatiecoördinator, maar projectleider participatie en begeleider van de Centrale Studentenraad. De taken zijn nu nog los van elkaar belegd, maar onze school wil meer met participatie doen. Mijn taak als projectleider is nu om dat verder vorm te geven en beleid en visie op participatie te ontwikkelen, omdat dat er nog niet was."

Jasper van Doremalen (ROC Noorderpoort): "Ik heb mezelf de titel coördinator studentenparticipatie gegeven, omdat er nog geen officiële functieomschrijving was. Mijn rol is grotendeels pionieren: een visie ontwikkelen, studentenparticipatie verder brengen in de school en dit koppelen aan mijn onderzoek. Binnenkort organiseer ik een sessie waarin studenten en medewerkers samen bepalen hoe mijn functie eruit zou moeten zien en waar zij behoefte aan hebben."

Jurgen van der Hel (ROC Mondriaan): "Mijn functie is wel iets meer vastgelegd, maar ook ik heb in de praktijk het wiel grotendeels zelf uitgevonden. Het werk vraagt veel flexibiliteit en een pioniersgeest."

Waarom is deze functie gecreëerd binnen jouw school?

Jasper: "ROC Noorderpoort heeft een visionaire bestuurder die gelooft dat participatie de toekomst van ons onderwijs is. Vanuit die overtuiging is ruimte voor mijn functie gecreëerd. Ik merk dat het enorm helpt als het CvB en het directieteam achter je staan om participatie verder te brengen. Een gezamenlijke visie geeft richting, en helpt om je collega's mee te krijgen."

Jurgen: "Bij ROC Mondriaan komt deze ontwikkeling deels voort uit onze cultuur: we willen graag meer doen dan strikt noodzakelijk en durven vooruit te lopen op andere scholen. Dat betekent ook dat we niet bang zijn om fouten te maken, daar leer je juist van."

Welke unieke impact maak je als participatiecoördinator?

Jasper: " Als participatiecoördinator moet je in twee werelden kunnen staan: je kunt zowel goed praten en verbinden met de studenten, als aan de beleidstafel meepraten. Dat is niet voor iedereen weggelegd. Docenten en medewerkers zijn goed in het oplossen van problemen, maar ze zijn minder gewend om studenten écht te betrekken en samen naar oplossingen te zoeken. Ik ondersteun hen daarbij, door ze te ontzorgen, docenten en studenten samen te brengen, en het gesprek te faciliteren. Ik merk dat collega's die graag meer met studentenparticipatie willen doen echt blij zijn dat er iemand binnen de organisatie is waarmee ze hierover kunnen praten en die hen echt kan helpen."

Marjelle: "Als studenten in gesprek gaan met directeuren of beleidsmedewerkers, bereid ik zowel de studenten als de medewerkers voor en help ik hen om elkaars taal goed te begrijpen. Daarnaast laat ik collega's kennismaken met werkvormen om participatie beter vorm te geven. We testen nu verschillende methodes binnen de school en willen uiteindelijk een handboek maken waar docenten inspiratie uit kunnen halen."

Jurgen: "Veel collega's vinden het verrassend lastig om de juiste vragen aan studenten te stellen én de juiste verwachtingen te vormen over wat ze daarmee op gaan halen. Dat leidt tot frustratie, omdat ze niet altijd de gewenste respons krijgen. Ik zie ook dat collega's niet altijd weten hoe de formele medezeggenschapsstructuur werkt, dat leg ik dan aan ze uit."

Marjelle: "Ik krijg ook regelmatig vragen van collega's over het hoe en wat van studentenparticipatie. Maar de stap ná het betrekken van studenten is eigenlijk nog moeilijker en belangrijker: er vindt meestal geen terugkoppeling plaats, met als gevolg dat studenten een volgende keer niet meer mee willen praten. Je kunt pas aan studentenparticipatie beginnen als je van tevoren weet wat je met de opgehaalde input gaat doen én dat ook terugkoppelt naar de studenten."

Welke uitdagingen kom je tegen in je functie?

Jasper: "De grootste uitdaging is cultureel: een groot deel van mijn tijd ben ik bezig om aannames bij mijn collega's uit te dagen over wat wel en niet werkt bij studentenparticipatie. Ik hoor vaak terug dat er van alles georganiseerd wordt, maar dat studenten dan niet reageren of niet op komen dagen. De conclusie van collega's is dan al snel dat studenten niet willen participeren. Niet iedere student hoeft mee te praten, maar je moet studenten wel een eerlijke kans bieden, zodat alle studenten die dat willen ook echt mee kunnen doen en serieus genomen worden. Als de respons laag is, werkt die vorm van participatie misschien gewoon niet voor dat specifieke onderwerp of die specifieke doelgroep. Medewerkers zouden studenten bij participatie bij wijze van spreken als collega's moeten benaderen om hun input ook echt serieus te nemen, en niet vanuit de hiërarchische docent-student verhouding. Studenten worden vaak onderschat en hun input leggen medewerkers soms te makkelijk naast zich neer."

Jurgen: "Studentenparticipatie is geen gunst of privilege vanuit de school: de input van studenten, en de tijd die zij in participatie steken, is ontzettend waardevol en belangrijk voor het onderwijs. Scholen huren allerlei externe experts in om input te leveren op het gebouw, het curriculum, de examinering, en ga zo maar door. Maar onze experts op het studentenleven en de ervaring van het onderwijs betrekken we alleen als zij in hun eigen vrije tijd willen participeren. Je kunt veel studenten betrekken voor het uurloon van één zzp'er, hun tijd mag ook op waarde beloond worden."

Marjelle: "Het is heel fijn dat wij als participatiecoördinatoren van verschillende scholen elkaar hierin hebben gevonden en elkaar kunnen inspireren en ondersteunen, omdat we dezelfde uitdagingen tegenkomen. We zijn een Netwerk Studentenparticipatie gestart met vier scholen die op centraal niveau een coördinator-rol voor studentenparticipatie hebben ingevuld (*red.: ook ROC Midden Nederland maakt deel uit van het netwerk*). We hebben elkaar deels bij toeval gevonden. Jurgen en Jasper kenden elkaar al via bestuurstijd bij JOBmbo. Via onze eigen netwerken is ons groepje tot stand gekomen en hebben we het initiatief genomen om vaker als een netwerk samen te komen. Voor zo ver wij weten zijn wij de enige vier ROC's die op deze manier iemand puur voor studentenparticipatie op centraal niveau hebben aangesteld, maar we staan absoluut open voor nieuwe deelnemers aan het netwerk die ook deze rol binnen hun school hebben ingevuld!"

Als je één advies mocht geven aan een school die twijfelt over het invoeren van de functie van participatiecoördinator, wat zou dat zijn?

Jasper: "Bij andere scholen zie je vaak dat de functies van centrale coördinator en begeleider van de centrale studentenraad gescheiden zijn en door verschillende personen worden opgepakt. Wat ons betreft zou het een tip zijn om in de rol van de coördinator juist de koppeling met de formele medezeggenschap expliciet te maken. Dit levert in de praktijk een mooie synergie op, omdat het bereiken van de achterban voor de centrale studentenraad vaak moeilijk is en veel tijd kost, en daar kun je als participatiecoördinator echt in ondersteunen."

Marjelle: "Ik heb laatst mijn projectplan aan het CvB voorgelegd. Hun advies was om aansluiting te zoeken bij structuren en activiteiten die er al zijn binnen de school, zodat je niet alles helemaal vanaf de grond hoeft op te bouwen."

Jurgen: "Ik zie daar echter ook een risico in: als je studentenparticipatie tot een succes wil maken, moet je ook wel durven om tegen bestaande structuren aan te schuren en daar je collega's wat uit te dagen. Anders kom je niet uit je vertrouwde bubbel. Dit vraagt wel dat je als coördinator vanuit het CvB of je directe leidinggevende het vertrouwen en de vrijheid krijgt om te pionieren en tegen heilige huisjes aan mag schoppen, en dat je daarbij rugdekking krijgt."

Wat kunnen andere scholen leren van jullie ervaringen?

Jasper: "Participatie moet structureel ingebed zijn, niet vrijblijvend. Studenten moeten merken dat hun stem telt en dat hun input gevolgen heeft."

Marjelle: "Successen zichtbaar maken in de school is daarbij heel belangrijk. Je moet participatie echt uitdragen om het te laten slagen. Dat begint bij jezelf als coördinator, maar ook het CvB en de directie moeten participatie uitdragen om het verder te brengen in de hele school. Zo ben je een ambassadeur voor participatie zowel naar studenten als je collega's toe."

Jurgen: "Het CvB en leidinggevenden moeten participatie actief ondersteunen. Als coördinator heb je de vrijheid nodig om af en toe te schuren en je collega's uit te dagen."

Jasper: "Als je het doet, moet het in het volste vertrouwen. En gun het ook tijd: je bent bezig aan een cultuurverandering binnen de school, dat is moeilijk en kost tijd. Maar het levert ook zo veel moois op!"

Hoe zien jullie de toekomst van studentenparticipatie?

Jasper: "Wij zijn nu de voorlopers, maar uiteindelijk zullen andere scholen wel volgen. We merken dat er steeds meer aandacht voor studentenparticipatie komt, en ik hoop dat er op termijn een landelijk netwerk of expertisepunt van participatiecoördinatoren ontstaat waar scholen van elkaar kunnen leren."

Jurgen: "Er zijn nog zoveel mogelijkheden, ik denk dat er voorlopig nog geen grens aan onze functie zit. Denk aan het lobbyen voor (landelijke) bestuursfuncties voor studenten, ingevuld door mbo-studenten. Dat wordt nu nog vooral door ho-studenten gedaan, in het mbo is men vaak bang voor studievertraging en urenplichten. Je loopt al snel tegen allerlei grenzen aan, die kunnen we allemaal nog doorbreken! We moeten blijven zoeken naar manieren om mbo-studenten een volwaardige plek te geven in besluitvorming. Het gaat om het echt serieus nemen van de studenten, daar moeten we met zijn allen in durven investeren."

Marjelle: "Dat vraagt dan ook wel dat je als participatiecoördinator daar alle tijd voor krijgt. Deze rol is eigenlijk niet als neventaak in te vullen, je moet er volledig op zitten. Je kunt zeker 40 uur in de week vullen!"

Jasper: "De kosten kun je goed onderbouwen vanuit de potentiële meerwaarde van studentenparticipatie voor de kwaliteit van het onderwijs en de cultuur op school. Als bestuurders dat in gaan zien, kom je echt verder met elkaar."

Conclusie

We danken Marjelle, Jasper en Jurgen hartelijk voor hun openhartige deelname aan het interview en hun bereidheid om dit mooie praktijkvoorbeeld te delen. Uit dit interview komt duidelijk naar voren dat studentenparticipatie niet vanzelfsprekend is, maar dat het wel van grote toegevoegde waarde is voor het onderwijs. De participatiecoördinator speelt hierin een cruciale als bruggenbouwer tussen studenten, docenten en het bestuur. Succesvolle participatie vraagt om een lange adem, structurele verankering en een cultuur waarin de stem van studenten écht serieus wordt genomen.

NCP EQAVET blijft zich inzetten voor inclusieve studentenparticipatie ten behoeve van de onderwijskwaliteit. Naast het delen van praktijkvoorbeelden, brengen wij studentenparticipatie in de praktijk middels ons jaarlijkse ontwikkeltraject studentenparticipatie, in samenwerking met JOBmbo en de MBO Raad. Met dit traject helpen wij medewerkers van deelnemende scholen om door middel van praktische tools, tips en handvatten om participatie op hun school naar een hoger niveau te tillen.

Meer weten over dit onderwerp?

Voor vragen, mail of bel:

Maartje Stroo (mstroo@ncpegavet.nl, +31 6 1038 3221)

Wil je meer weten over onze activiteiten? Bezoek [onze website](#) en schrijf je in voor onze nieuwsbrief